

Republička agencija za elektronske komunikacije ("RATEL")

Višnjićeva 8
11000 Beograd

U Beogradu, 03. februar 2011. godine

Predmet: Komentari Vip mobile-a na nacrt Pravilnika o uslovima za obavljanje delatnosti elektronskih komunikacija po režimu opšteg ovlašćenja

Poštovani,

U skladu sa pozivom upućenim stručnoj javnosti da u okviru javnih konsultacija da svoje mišljenje o nacrtu Pravilnika o uslovima za obavljanje delatnosti elektronskih komunikacija po režimu opšteg ovlašćenja, ovim putem želimo da vas upoznamo sa osnovnim komentarima Vip mobile-a na predmetni nacrt Pravilnika.

Generalna primedba vezana za nacrt Pravilnika odnosi se na neophodnost preciznijeg definisanja delatnosti elektronskih komunikacija na koje se predloženi nacrt Pravilnika primenjuje. Ova napomena se pre svega odnosi na jasno definisanje primene Pravilnika na usluge mobilne telefonije, koje je u vezi sa daljim korišćenjem ograničenih resursa (frekvencija i numeracije) dodeljenih Licencom i RATEL-ovim posebnim odlukama.

Takođe, želimo da dodamo da obzirom da je ovaj pravilnik jedan od najvažnijih pravilnika za primenu Zakona o elektronskim komunikacijama, da je potrebno dopuniti ga i ugladati se na regulativu okolnih zemalja koje su već donele slična akta, obzirom da smatramo da ima prostora za poboljšanja koja su neophodna da se ne bi kasnije javljale pravne praznine i nejasnoće.

Vezano za konkretne članove ovim putem želimo da istaknemo sledeće:

Član 14. stav 3. neophodno je izmeniti tako da glasi:

Poslove merenja i ispitivanja iz stava 2. ovog člana Agencija vrši preko kontrolno – mernih centara, kao organizacionih jedinica Agencije (područne jedinice), odnosno preko lica ovlašćenih za vršenje merenja i ispitivanja, *u skladu sa Pravilnikom o uslovima koje moraju da ispunjavaju pravna lica koja vrše poslove sistematskog ispitivanja nivoa nejonizujućih zračenja (Sl. Glasnik RS br.104/09) od posebnog interesa u životnoj sredini.*

Predlažemo da se član 15. u potpunosti briše, iz razloga što je oblast koja je predmet člana 15. regulisana Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja (Sl. Glasnik RS br.36/09), kao i pripadajućim pravilnicima.

Član 17. stav 1. je neophodno izmeniti u smislu da se tačka 1) *elementi komunikacione infrastrukture* u potpunosti briše.

Takođe, u članu 17. stava 3. tačka 1. je neophodno precizirati da je obaveza operatora obezbeđivanje sertifikata na projekat instalacija, a da je funkcija RATEL-a da kontroliše postupak.

Predlažemo da se član 18. stav 2. i stav 3. u potpunosti brišu.

Član 25. reguliše pitanje pružanja usluga korišćenjem radio – frekvencija. U njemu je navedeno da će se pružanje usluga korišćenjem radio - frekvencija po režimu opšteg ovlašćenja urediti opštim aktom Agencije u

skladu sa Zakonom. Takođe, Zakon o elektronskim komunikacijama u članu 144. predviđa da Licenca i opšta odobrenja izdati do stupanja na snagu Zakona o elektronskim komunikacijama važe do isteka perioda na koji su izdati.

Međutim, analizom samog nacrtu Pravilnika, nailazimo na odredbe koje su u vezi sa aktivnostima javnih mobilnih telekomunikacionih mreža (na primer član 36., Kvalitet javne govorne usluge mobilne mreže).

Samim tim, radi se o odredbama čija primena nije jasna, pa postoji mogućnost za stvaranje pravne nesigurnost u primeni odredbi Pravilnika.

Na osnovu toga, mislimo da je neophodno da se jasno definiše u kom obimu se predmetni Pravilnik primenjuje na operatore javne mobilne telekomunikacione mreže, koji svoje usluge pružaju korišćenjem radio – frekvencija, koje su dodeljene na osnovu Licenci, pre usvajanja ovog pravilnika, a koje u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama važe do isteka perioda na koji su izdate.

Poglavlje 12. nacrtu Pravilnika i to članovi 27 – 42. regulišu pitanje zaštite potrošača u oblasti elektronskih komunikacija. Kako je ovo veoma bitna oblast, koja je regulisana detaljno i Zakonom o elektronskim komunikacijama, posebno želimo da istaknemo da je neophodno da odredbe ovog pravilnika budu u saglasnosti sa pomenutim zakonima.

U skladu sa tim, skrenuli bismo vam pažnju na sledeće:

- 1) Članom 40. nacrtu Pravilnika je predviđeno da će Agencija posebnim opštim aktom regulisati pružanje usluga sa dodatom vrednošću. Međutim, kroz mnoge odredbe Pravilnika se provlače pojmovi u vezi usluga sa dodatom vrednošću, te smatramo da je neophodno oblast pružanja ovih usluga jasno urediti, kako bi se otklonile sve nedoumice koji pravni akti regulišu ovu veoma bitnu oblast i to ne samo u pogledu prava korisnika u vezi sa ovom uslugom, nego i sveobuhvatno pitanje pružanja usluga sa dodatom vrednošću i svih odnosa koji nastaju u tom slučaju (odnosi između samih operatora, između operatora i pružaoca usluga, odnosi između operatora i korisnika usluga sa dodatom vrednošću...).
- 2) Član 42. koji reguliše prigovor pretplatnika operatoru predviđa da *“pretplatnik može u pisanom obliku ili na drugi način, da podnese operatoru prigovor na iznos kojim je zadužen za pruženu uslugu,...a da je operator dužan da u roku od 15 dana od podnošenja prigovora dostavi pretplatniku odgovor u pisanom obliku”*.

Ovde je neophodno jasno definisati koji je drugi način na koji pretplatnik može da podnese prigovor, osim pisanim putem, kako se ne bi stvorila obaveza za operatore da pisanim putem odgovaraju na svaku usmenu žalbu koja stigne preko kontakt centra korisničkog servisa.

- 3) Takođe, u članu 42. stav 7, predviđeno je da *“Pretplatniku koji podnese prigovor i uredno izvrši obavezu plaćanja iz stava 3. ovog člana, operator ne sme da obustavi pružanje usluge do isteka roka za pokretanje vansudskog ili sudskog postupka”*.

Mišljenja smo da ovaj član nije u saglasnosti sa Zakonom o telekomunikacijama koji predviđa sledeće: *“Pretplatniku koji podnese prigovor i uredno izvrši obavezu plaćanja iz stava 3. ovog člana, operator ne sme da obustavi pružanje usluge **prijema poziva, pozivanja službi za hitne intervencije, kao ni da isključi terminalnu opremu pretplatnika iz svoje mreže, do isteka roka za pokretanje vansudskog ili sudskog postupka**”*.

U skladu sa tim, neophodno je da se član 42. stav 7. usaglasi sa zakonskom odredbom i operatorima pruži mogućnost da zaštite svoje interese u slučaju na koji se odnosi ovaj član. Ukoliko bi se ova odredba usvojila u predloženom obliku, otvorila bi se velika mogućnost za zloupotrebu prava.

- 4) Ovim putem predlažemo i uvođenje sledećeg člana u Poglavlju 12. koji bi glasio:
U cilju zaštite korisnika usluga elektronskih komunikacija operatori moraju posebno voditi računa o sledećem:

- a) *Operatori imaju obavezu da kontrolišu uobičajeno ponašanje korisnika prilikom korišćenja usluga, te da ih upozore o svakom neuobičajenom i iznenadnom povećanju troška korišćenja usluga, što može ukazivati na zloupotrebu ili neovlašćeno korišćenje, u skladu sa tehničkim mogućnostima.*
- b) *Operator javnih usluga elektronskih komunikacija nakon upozorenja, a iz razloga neuobičajenog i iznenadnog povećanja troška korišćenja usluga, može pretplatniku obustaviti pružanje određene usluge.*

Vezano za formu obrasca Prijave za upis u evidenciju operatora, mišljenja smo da je neophodno da obrazac bude jasnije definisan i u saglasnosti sa samim Pravilnikom.

Tako se na primer kod vrsta mreža za pružanje elektronskih komunikacionih usluga pominje mobilna mreža, kao jedna od vrsta. Međutim sam tekst pravilnika nije jasno definisao u kom obimu se odnosi na pružanje mobilnih elektronskih komunikacionih usluga.

Takođe, u samom obrascu Prijave za upis u evidenciju operatora se uvodi termin "Virtuelni operator javne telefonske usluge". Smatramo da je nije poželjno da se ovako bitan element elektronskih komunikacionih usluga uvodi u nacionalnu regulativu putem obrasca Prijave za upis. Pomenutu delatnost, kao i sve ostale elemente vezane za obavljanje delatnosti "virtuelnog operatora javne telefonske usluge" je, pre svega, neophodno jasno definisati drugim propisima, a tek onda uvoditi tu kategoriju u obrazac Prijave za upis.

S poštovanjem,

Athanasios Katsiroumpas
predsednik Upravnog odbora